

HRVATSKA
UDRUGA
POSLODAVACA
CROATIAN EMPLOYERS' ASSOCIATION
Radnička cesta 52, 10000 Zagreb

UDRUGA
POSLODAVACA
GRADITELJSTVA
CONSTRUCTION EMPLOYERS' ASSOCIATION

SINDIKAT GRADITELJSTVA
HRVATSKE
TRADE UNION OF CONSTRUCTION
INDUSTRY OF CROATIA
Trg kralja Petra Krešimira IV. broj 2, 10000 Zagreb

Cirkularni dopis: Inicijativa - fer cijene u građevinarstvu

Poštovani,

Socijalni partneri sindikati i poslodavci u djelatnosti građevinarstva žele Vam skrenuti pažnju na teško stanje u hrvatskom građevinarstvu.

Već šest godina za redom smanjuje se vrijednost izvedenih radova, smanjena je za 42 %, a broj zaposlenih od 108.000 smanjen je na 72.000, što iznosi 33 %.

Građevinska djelatnost u svim zemljama u prvom redu je namijenjena da zadovolji potrebe za svim vrstama građevinskih objekata i radova u svojoj zemlji. Hrvatsko građevinarstvo je apsolutno ovisno sada i u budućnosti o gospodarskom razvoju, financijskim i zakonodavnim uvjetima u Hrvatskoj.

Socijalni partneri nastojali su nadležnim ministarstvima ukazivati na teško stanje i predlagati mjere da se stanje popravi, ali osim prvih kontakata, zajednička suradnja nije postignuta, a niti rezultati.

Uvjereni smo da samo šira društvena akcija i podrška može skrenuti pažnju mjerodavnih i osigurati interes i skrb koju treba posvetiti građevinarstvu.

Zato pokrećemo akciju „**Inicijativa za fer cijene u građevinarstvu**“ (u prilogu) da Vas upoznamo sa stanjem i potaknemo da podržite našu inicijativu i da se javno progovori o neodrživom stanju i osiguraju promjene.

Izuzetno bi cijenili Vaš stav i podršku koja bi našu akciju učinila snažnijom i djelotvornijom.

Naše adrese i kontakti:

HUP-Udruga poslodavaca graditeljstva
Radnička cesta 52, 10000 Zagreb
Tel.: 4897 580, fax: 4897-581
e-mail: upg@hup.hr

Sindikat graditeljstva Hrvatske
Trg kralja Petra Krešimira IV. broj 2, Zagreb
Tel./fax: 4655 014, 4655 017, 4655 129
e-mail: sgh@sgh.hr

S poštovanjem,

U Zagrebu, 02.06.2014.

HUP-UDRUGA POSLODAVACA
GRADITELJSTVA
Predsjednik:

Mirko Habijanec

HRVATSKA UDRUGA POSLODAVACA

UDRUGA POSLODAVACA GRADITELJSTVA
Z A G R E B

SINDIKAT GRADITELJSTVA
HRVATSKE
Predsjednik:

Ivan Kovačević

FER CIJENE U GRAĐEVINARSTVU

Hrvatska udruga poslodavaca - Udruga poslodavaca graditeljstva i Sindikat graditeljstva Hrvatske pokreću inicijativu:

„Fer cijene u građevinarstvu, sigurna radna mjesta, osigurana budućnost graditeljstva“

Cilj i želja je potaknuti raspravu i uspostaviti dijalog sudionika procesa i politički odgovornih tijela i osoba, te prekinuti zanemarivanje, šutnju i toleriranje javnih naručitelja, te ukazati na daljnju neodrživu praksu javnih naručitelja i potrebu hitnog mijenjanja stanja.

Konkurencija među građevinskim tvrtkama za dobivanje javnih narudžbi u Hrvatskoj vodi ih u samouništenje. Nema dvojbe, za damping cijene odgovorne su građevinske tvrtke, u prvom redu neodgovorne uprave, koje tvrtke izlažu velikom riziku. U nedostatku novih narudžbi, građevinske tvrtke u godinama krize nude ponudbene cijene znatno ispod realnih troškova, prema principu: „Bolje bilo kakav ugovor nego bez ugovora“. Posljedica takve prakse je veliki broj građevinskih tvrtki u predstečajnim nagodbama, te veliki iznosi njihovih dugovanja u postupcima predstečajne nagodbe, kao i u sve češćem otvaranju stečajnih postupaka.

Javni naručitelji kupuju sve što je najjeftinije, jer zakon to omogućava. Jedini kriterij koji se koristi bez izuzetka je „najniža cijena“. Odgovornost je trenutno prema zakonu ispunjena, a odgovornost za posljedice ne postoji, jer njihova odgovornost traje najviše jedan mandat vlade. To je zakonom propisano zlo, bježanje od odgovornosti s pogubnim posljedicama.

Najjeftiniji ponuđač, s najjeftinijom radnom snagom, uništava sebe i druge građevinske tvrtke i radna mjesta. Javni naručitelji prihvaćaju ponude bez osnovne procjene realnosti ponude i bez elementarne analize koliko košta materijal, a koliko rad. Tvrtke koje su dobile natječaj prema principu „spasi što se spasiti može“, angažiraju za podizvođače krajnje dubiozne tvrtke, koje ne ispunjavaju obveze plaćanja plaća, poreza i socijalnih davanja. Praksa potvrđuje da i jedni i drugi otpuštaju radnike i prekidaju poslove.

Tko su javni naručitelji?

- Sva državna tijela
- Sva tijela područne i lokalne uprave
- Sve pravne osobe osnovane za zadovoljenje potreba u javnom interesu
- Svi ugovori u kojima javni naručitelj financira 50 i više posto
- Svi sektorski naručitelji.

U hrvatskom graditeljstvu i u ovoj krizi javni naručitelji ugovaraju više od 70 posto vrijednosti radova godišnje.

Inicijativa je izradila katalog prijedloga i zahtjeva koje smatra nužnim za sprječavanje uništenja građevinskog sektora i poziva da je podrže svi koji to žele i mogu doprinijeti promjeni postojećeg stanja.

Zahtjevom se traži hitna izmjena: Zakona o javnoj nabavi, Zakona o minimalnoj plaći, proširenje primjene noveliranog Kolektivnog ugovora za graditeljstvo iz 2013. na cijelu djelatnost, sprječavanje socijalnog dampainga, žurno preispitivanje procjene učinka Zakona o zabrani i sprečavanju obavljanja neregistrirane djelatnosti te njegova dorada ili donošenje novog Zakon o sprječavanju rada na crno.

Nove EU-direktive 2014/24/EU i 2014/25/EU za ustupanje javnih radova pružaju novu šansu za izmjene Zakona o javnoj nabavi, jer traže da se javni natječaji raspisuju uvažavajući socijalne, ekološke i održive ciljeve. Obavezno je preuzimanje ove direktive za zemlje članice u nacionalno zakonodavstvo najkasnije do 18. travnja 2016. godine.

Sve mogućnosti za očuvanje radnih mjesta moraju biti korištene. Inicijativa želi ukazati na posljedice štetnog ponašanje javnih naručitelja za cijelu djelatnost i društvo u cjelini.

Posljedice takvog ponašanja su:

- **Uništavanje radnih mjesta i daljnje povećanje stope nezaposlenosti u djelatnosti, a time i u RH,**
- **Stečajevi građevinskih tvrtki, nema stvaranja viška vrijednost, nema prihoda, poreza i drugih socijalnih davanja,**
- **Male i srednje tvrtke nemaju šanse za razvoj i s vlastitim osobljem ugovoriti poslove,**
- **Uništavanje sustava obrazovanja, posebice strukovnog obrazovanja novog kadra.**

Takvom stanju treba stati na kraj.

Koje su mogućnosti i načini osiguranja da načelo najbolje ponude bude odlučujući kriterij i da zamijeni jedini dosada odlučujući kriterij - najjeftiniju ponudu? Zašto javni naručitelji zatvaraju oči i ograničavaju razum u uvjerenju da je najjeftinija ponuda i najbolja? Sustav javne nabave ih mora obvezati da prema principu dobrog gospodara pripreme natječaje i ostvare nabavu najbolje dugotrajne vrijednosti.

Koje mjere je nužno poduzeti:

- 1. Izmijeniti Zakon o javnoj nabavi,**
- 2. Kreirati mjere protiv osnivanja „jednokratnih“ tvrtki,**
- 3. Dopuniti i mijenjati postojeći Zakon o zabrani i sprečavanju obavljanja neregistrirane djelatnosti ili donijeti Zakon o sprječavanju rada na crno,**
- 4. Osnovati kvalitetan sustav provjere sposobnosti i kvalitete ponuditelja,**
- 5. Osigurati stabilne okvirne uvjete poslovanja,**
- 6. Brzo usvojiti EU-direktive 2014/24/EU i 2014/25/EU.**

Svi sudionici i cijela društvena zajednica mora biti svjesni kako su te mjere nužne. U prvom redu naručitelji, zbog odgovornosti koju imaju prema društvenom novcu kojim upravljaju.

Samo primjerenim i odgovornim ustupanjem građevinskih radova moguće je u budućnosti izbjeći teške posljedice koje su dosada nastupile.

1. Izmjene Zakon o javnoj nabavi

- Najbolja ponuda jedini kriterij, umjesto najjeftinije bez iznimke(najjeftinija se briše).
- Obveza javnog naručitelja da pripremi primjerenu natječajnu dokumentaciju, izvrši procjenu troškova, angažira odgovornu profesionalnu osobu za to.
- Uvođenje dodatnih kriterija sposobnosti i kvalitete ponuditelja (organizacija, kvalifikacija i iskustvo ključnog osoblja, ekološko izvođenje radova, obvezna primjena kolektivnog ugovora, zaštita zdravlja i sigurnosti na radu, cjeloživotno obrazovanje zaposlenih).
- Uvažavanje regionalne prednosti izvođenja s vlastitim osobljem, socijalnih aspekata, broj naučnika i starijih radnika u tvrtci.
- Mogućnost provjere natječajne dokumentacije na usklađenost sa zakonom ovlaštenih predstavnika interesnih organizacija ponuditelja prije isteka roka za davanje ponuda. Mogućnost provjere u procesu građenja, izmjene ugovorenih poslova i realiziranih. Mogućnost provjere odstupanja od ponudbene dokumentacije.
- Ne dopustiti zapošljavanje građevinskih radnika preko agencija.
- Propisati sankcije za nepridržavanje propisanih i ugovorenih radno-pravnih i socijalnih standarda.
- Minimalni pokazatelji provjere primjerene ponuđene cijene.

2. Mjere protiv zloupotreba osnivanja i poslovanja jednokratnih tvrtki u graditeljstvu

- Svaki subjekt trgovačkog prava registriran za djelatnost građenja mora imati dopuštenje za rad u graditeljstvu. Uvjeti: tvrtka mora imati odgovornu stručnu osobu za tehnička pitanja s najmanje četiri sata zaposlenosti, obavezno osiguranje za nastale štete osobama i stvarima prema pojedinačnoj šteti i ukupno na godinu dana.
- Pojačati kontrolu novo-osnovanih tvrtki (odgovorne osobe, stručne osobe, zaposleni na neodređeno, uredski prostor, ugovor o najmu, osnovna sredstva, organizacijska struktura).
- Pojačati suradnju i razmjenu informacija nadležnih državnih ustanova (sve inspekcije, porezna, policija, itd.).

3. Zakon o sprječavanju rada na crno

Svi vidovi rada na crno u gotovo svim djelatnostima tradicionalno su prisutni u Hrvatskoj. Građevinarstvo je djelatnost u kojoj je rad na crno više raširen, posebice cvate zbog velike nezaposlenosti koja je posljedica višegodišnje gospodarske krize. Pored teških socijalnih prilika u kojim je toleriranje rada na crno ventil za reguliranje većeg nezadovoljstva građana, mora se predložiti donošenje takvog zakona. Odgovornost i sankcije po vertikali trebaju snositi svi, od investitora, izvođača, podizvođača i radnika.

4. Kvalitetan sustav provjere sposobnosti i kvalitete ponuditelja

Zakon o javnoj nabavi u članku 69. propisao je uvjete podobnosti koje mora ispuniti ponuditelj. Prema Zakonu za svaki natječaj pojedinačno potrebno je dokazivati sposobnost. Uspostavom registra kvalificiranih tvrtki koje ispunjavaju tražene uvjete i koji se kontinuirano prate smanjili bi se troškovi i ubrzao proces kandidature.

5. Stabilni okvirni uvjeti poslovanja

Javni naručitelji moraju imati dugoročnije planove investiranja. U svakom proračunu moraju biti osigurana sredstva za razvoj i održavanje postojeće građevinske javne infrastrukture i objekata. Zakonom obvezati da se krediti koriste samo za investicije i rebalansi proračuna ne smiju biti na štetu investicija.

6. Brzo usvajanje EU-direktive 2014/24/EU, 2014/25/EU, Smjernice za ustupanje javnih radova

U razlozima za donošenje EU-direktive stavak 37. se navodi:

„S obzirom na primjereno uzimanje u obzir i poštivanje ekoloških, socijalnih i radno pravnih zahtjeva u postupcima ustupanja javnih nabavki posebno je važno da države članice i javni naručitelji poduzmu odgovarajuće mjere za poštivanje važećih zahtjeva iz područja zaštite okoliša, socijalnog i radnog zakonodavstva, koji vrijede na mjestu izvođenja građevinskih radova i pružanja usluga“.

Članak 67. Kriteriji odabira

Države članice mogu urediti da javni naručitelji ne smiju predvidjeti samo cijenu ili troškove kao jedini kriterij. Taj kriterij moguće je ograničiti na određene kategorije javnih naručitelja ili na određene vrste javnih ustupanja.

Element troška u vidu nepromjenjive cijene ili nepromjenjivih troškova moguće je primijeniti, ako na temelju toga ponuditelji međusobno konkuriraju na bazi kriterija kvalitete.

Utvrđivanjem ekonomski najpovoljnije ponude temeljem odabranih kriterija javnih naručitelja pristigle ponude moguće je najbolje rangirati prema odnosu cijena-vrijednost. Ti kriteriji mogu biti:

- A. kvaliteta, tehničke karakteristike, estetika, svrsishodnost, socijalni, ekološki i drugi uvjeti,
- B. reference, organizacija, kvalifikacija i iskustvo osoblja za izvođenje.
- C. servisna služba, tehnička pomoć, uvjeti isporuke, termini isporuke i izvođenja.

Ova inicijativa želi pokrenuti sve odgovorne na zaustavljanje ubitačne prakse damping cijena, na javno priznanje i sagledavanje svih posljedice takva ponašanja. Osobito je potreban jasan stav politički odgovornih za gospodarstvo i graditeljstvo. Bez njihove pažnje, angažmana i odgovornosti stanje će biti sve gore.

Zagreb, 2. lipnja 2014.

HUP-UDRUGA POSLODAVACA
GRADITELJSTVA
Predsjednik:

Mirko Habijanec

HRVATSKA UDRUGA POSLODAVACA

UDRUGA POSLODAVACA GRADITELJSTVA
ZAGREB

SINDIKAT GRADITELJSTVA
HRVATSKE
Predsjednik:

Ivan Kovačević

